

Atodiad 1a

Achos Busnes Strategol Amlinellol Gogledd Cymru

Model Cenedlaethol ar gyfer Gweithio'n Rhanbarthol – Cefnogi Llywodraethwyr a Hyfforddiant Ionawr 2015

1. Yr Achos dros Newid

Mae dogfen ganllawiau Llywodraeth Cymru (Chwefror 2014) yn gwneud yr achos dros newid fel a ganlyn:

“Mae awdurdodau lleol yn cadw'r cyfrifoldebau statudol am ysgolion a gwella ysgolion. Seiliwyd y model cenedlaethol ar weledigaeth o consortia gwella ysgolion rhanbarthol a fydd yn gweithio ar ran awdurdodau lleol i arwain, trefnu a chydlynu gwelliannau ym mherfformiad ysgolion ac yn addysg ein pobl ifanc. Helpu'r rheini sy'n addysgu ein plant a'n pobl ifanc yw prif genhadaeth a diben ein consortia rhanbarthol. Yn y dyfodol, felly, eu swyddogaeth, nad yw'n agored i drafodaeth, fydd cefnogi ysgolion ac awdurdodau lleol gyda'u hymdrechion i:

- wella deilliannau dysgu ar gyfer pob person ifanc;
- sicrhau bod yr addysgu a'r dysgu a geir o safon;
- cefnogi a galluogi arweinwyr ysgolion i arwain eu hysgolion yn well.”

Yn benodol o ran darparu Cefnogi Llywodraethwyr a Hyfforddiant, mae'r ddogfen hefyd yn disgrifio yr amcanion strategol a ganlyn:

“Bydd y consortia rhanbarthol yn comisiynu **gwasanaethau cefnogi llywodraethwyr** a hyfforddiant i lywodraethwyr a fydd yn cynnwys y rhaglenni hyfforddiant gorfodol i lywodraethwyr newydd, hyfforddiant i gadeiryddion llywodraethwyr, a hyfforddiant ar ddeall a chymhwyso data yn effeithiol i bob llywodraethwr, a bydd hefyd yn sicrhau ansawdd y ddarpariaeth. Bydd y consortia hefyd yn annog ac yn hwyluso rhwydweithiau o lywodraethwyr, yn galluogi llywodraethwyr i arsylwi ar gyfarfodydd ei gilydd a recriwtio cadeiryddion llywodraethwyr galluog i fentora cyrff llywodraethu eraill sy'n ei chael hi'n anodd ymgymryd â'u gwaith yn effeithiol. Bydd y consortia hefyd yn datblygu ar y cyd, gan ymgynghori ag awdurdodau lleol, llywodraethwyr a phenaethiaid, dempled ar gyfer data ar berfformiad i benaethiaid ei ddefnyddio i adrodd i lywodraethwyr, fesul tymor neu fesul hanner tymor, ar berfformiad ysgol yn ystod y flwyddyn mewn perthynas â:

- perfformiad disgyblion a safonau;
- phresenoldeb disgyblion;
- gwahardd disgyblion;
- rheoli absenoldeb staff drwy salwch;
- ansawdd yr addysgu (fel yr asesir drwy arsylwi yn yr ystafell ddosbarth);
- data ar gynnydd a chyrhaeddiad mewn perthynas â thargedau.

Bydd y consortia hefyd yn penderfynu ar bwl o ymgeiswyr galluog a fydd yn barod i wasanaethu ar gyfrif llywodraethu lle bo'r llywodraethu yn wan.”

2. Methodoleg

- Comisiynwyd Uned Rheoli Prosiectau Cyngor Gwynedd gan GwE i gynnal cyfweiliadau (wyneb i wyneb a dros y ffôn) efo'r swyddogion perthnasol ym mhob Adran Addysg yn ystod mis Rhagfyr 2014 gyda'r bwriad o ddeall y trefniadau cyfredol.
- Ar sail dogfen Ganllawiau Llywodraeth Cymru a thrafodaethau efo swyddogion yr Adran Addysg a GwE, aeth Uned Rheoli Prosiectau Gwynedd ati i ddatblygu set o Opsiynau Strategol Generig (ochr yn ochr â matrices sgorio a graddio) a ddefnyddiwyd fel sail ar gyfer dewis opsiwn a ffefrir yng nghyfarfod Grŵp Strategol Cyfarwyddwyr Addysg ar 16 Ionawr 2015.
- Papurau cefndirol i'w cael yn **atodiad 1**.

3. Dewis yr Opsiwn Strategol a Ffefrir

Ystyriwyd nad oedd modd darparu **Opsiwn 4** gan fod rhai awdurdodau wedi ymrwmo i ailstrwythuro eu rolau Cefnogi Llywodraethwyr gyda'r bwriad o greu arbedion. Ar ben hynny, mae'r ymgynghorwyr arbenigol (Adnoddau Dynol, Cyllid ac ati) wedi'u lleoli o fewn Adrannau unigol ym mhob Awdurdod Lleol.

Cytunwyd bod yr egwyddorion a amlinellwyd o fewn **Opsiwn 3** yn cyd-fynd yn agos â thrywydd y Grŵp Strategol ac yn rhoi datrysiad ymarferol – er bod cynigion sylweddol ar gyfer gwella'r model generig wedi cael eu hystyried a'u cytuno.

4. Yr Opsiwn Strategol a Ffefrir

Cefnogi Llywodraethwyr

- Staff i gyd i aros yn eu hawdurdodau lleol yn ôl y trefniadau presennol ble bydd y cyfrifoldeb yn aros am ddarparu cymorth i lywodraethwyr.
- Bydd Ymgynghorwyr Her GwE yn parhau i gael trosolwg a chyfrifoldeb priodol am sicrhau ansawdd a chysondeb cyrff llywodraethu effeithiol ar draws y rhanbarth
- Bydd GwE yn comisiynu ymgynghorydd allanol i archwilio'r gwasanaeth cefnogi llywodraethwyr (gan gynnwys hyfforddiant) yn gyson o fewn awdurdodau lleol unigol. Bydd GwE a'r adrannau addysg yn defnyddio'r data perfformiad er mwyn rhannu'r arferion gorau a hybu gwelliannau yn y gwasanaeth.

Hyfforddiant Gorfodol

- Parheir i ddarparu Hyfforddiant Gorfodol drwy'r Adrannau Addysg ochr yn ochr â hyfforddiant anstatudol (e.e. Amddiffyn Plant).
- GwE i barhau i sicrhau ansawdd y ddarpariaeth hyfforddiant, drwy gyfrwng y tîm o Ymgynghorwyr Her.
- Serch hynny, wrth i gyllidebau barhau i ostwng, bydd GwE a'r Adrannau Addysg yn parhau i adnabod blaenoriaethau lleol a rhanbarthol ochr yn ochr â datblygu datrysiadau hyfforddiant ar draws hybiau (e.e. agor rhaglen hyfforddiant Aelodau Awdurdod Lleol GwE i lywodraethwyr eraill).

5. Adnabod Risgiau Gweithredu

Risg	Categori Risg	Lliniaru
Efallai na fydd yr opsiwn a ffeirir yn llwyddo i fodloni graddfa ddisgwyliedig y newidiadau (fel y nodir yn y canllawiau)	Canolig	Trafodaethau cychwynol efo Geraint Rees, Llywodraeth Cymru, 20 Ionawr 2015
Potensial am anghysondeb wrth ddarparu'r gwasanaeth (ac felly perfformiad) ar draws y rhanbarth – o gofio y bydd Adrannau Addysg yn dal yn gyfrifol am y gwasanaeth.	Isel	Bydd Tîm Ymgynghorwyr Her GwE yn parhau i archwilio a sicrhau ansawdd gwasanaethau cefnogi llywodraethwyr drwy Ymweliadau 1,2,& 3 Blynyddol

6. Adnabod Costau ac Adnoddau Ychwanegol ar gyfer Newid

Gweithgaredd	Cyfrifoldeb	Cyllideb
Comisiynu ymgynghorydd allanol i adrodd yn flynyddol ar swyddogaeth cefnogi llywodraethwyr a hyfforddiant pob awdurdod - dyweder 12 diwrnod y flwyddyn	Tîm Rheoli GwE a Grŵp Strategol Cyfarwyddwyr Addysg	£10,000 ar y mwyaf - angen cytuno ar ffynhonnell gyllid
Sicrhau bod data perfformiad gwahaniaethol, arferion gorau a gwersi a ddysgir o ganfyddiadau ac argymhellion yr ymgynghorydd allanol yn cael eu codi, eu rhannu a'u gweithredu.	Tîm Rheoli GwE a Grŵp Strategol Cyfarwyddwyr Addysg	Dim – busnes fel arfer
Adnabod a datblygu cyfleoedd hyfforddiant rhanbarthol i gyd-fynd â chanfyddiadau'r ymgynghorydd allanol a'r gyllideb sydd ar gael.	Tîm Rheoli GwE a Grŵp Strategol Cyfarwyddwyr Addysg	Dim – busnes fel arfer

7. Y Camau Nesaf

Cyflwynir yr Opsiwn Strategol a Ffeirir uchod yng nghyfarfod nesaf Grŵp Strategol Cyfarwyddwyr Addysg ar 30 Ionawr 2015 i'w ystyried ymhellach, cyn mynd ati i ddatblygu achos busnes manwl mewn ymgynghoriad â Llywodraeth Cymru.